ПАМ'ЯТАЙМО МИНУЛЕ -
200-річчя
НЕЗАЛЕЖНОСТИ ЗСА
100-річчя
АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ
— БУДУЙМО МАЙБУТНЄ

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXIII. Ч. 86. TWO SECTIONS (SECTION 1) ЦЕНТІВ 25 CENTS ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СУБОТА, 8-го ТРАВНЯ (MAY) 1976 No. 86. VOL. LXXXIII.

Губернатор Ню Джерзі підписав проклямацію Братського Тижня

Трентон. — Губернатор стейту Ню Джерзі Б. Т. Бири в приявності членів Управи Братського Конгресу Ню Джерзі підписав тут у понеділок 26-го квітня, проклямацію Братського Тижня, який триватиме від 14-го до 18-го червня 1976. На світлині з нагоди підписання проклямації сидять (зліва): Андрій Венґлярчик — віцепрезидент Конґресу, Елізабет О Ніл — президент, губернатор Б. Т. Бири, Йосип Лисогір — референт зв'язків і Братського Тижня, Леопольд Маліновскі — секретар і касир. Стоїть перший зліва Володимир Сохан — кол. президент, а тепер член Екзекутиви Конґресу.

Президія КУК одобрила працю Екзекутиви, розглянула проєкти змін Статуту КУК

Вінніпеґ (КУК). — Дня 3 травня 1976 року відбулося тут під проводом президента КУК, д-ра С. Радчука, чергове засідання Президії Комітету Українців Канади. На цьому засіданні Президія КУК одобрила працю Екзекутиви КУК за останні чотири місяці, про яку звітував екзекутивний директор д-р С. Яр. Кальба. Звіт екзекутивного директора доповнили голови комісій Екзекутиви: д-р Б. Білаш — шкільництво, І. Новосад — фінанси, І. Іванчук — справи СКВУ, А. І. Яремович — оборона прав людини і І. С. Петришин — справи іміґраційні.

До важливіших точок в праці Централі КУК за останні місяці підкреслено: Річну Конференцію КУК у Вінніпеґу 3 січня 1976 враз із Симфонічним Концертом для відзначення 150-річчя Д. Бортнянського, нову зустріч Екзекутиви КУК з міністром багатокультурности Дж. Мунро у Вінніпеґу 5-го лютого 1976, участь представників Централі КУК у Всеканадській Конференції багатокультурности в Оттаві 13-15 лютого 1976, і Міжпровінційні наради КУК в справі навчання української мови в публічних школах Канади, які відбулись у Вінніпеґу 30 березня 1976.

Президія КУК розглянула проєкт змін статуту КУК випрацьований Конґресовою Статутовою Комісією, та зголошені до того проєкту завваги, застереження чи доповнення такими складовими організаціями, як ССУК, СУС, БУК, УНО, СУКВ і ЛВУ. Узгідненням одержаних пропозицій займеться Екзекутива Централі КУК і в тій справі поставить відвідний внесок на наступному засіданні Президії КУК.

Бюро Цензусу 1976 для українців Вінніпеґу

Вінніпеґ (КУК) — Згідно з ініціятивою Централі КУК, Відділ КУК у Вінніпеґу перевів домовлення з представниками Цензусу Канади, згідно з якими протягом останнього тижня травня 1976 в будинку Українського Народного Дому буде відкрите окреме бюро Цензусу Канади для обслуження українців Вінніпеґу в українській мові в справах перепису населення Канади 1976.

На запитниках цьогорічного т. зв. малого перепису є включене питання про матірню мову з окремою рубрикою для української мови, що уможливить українцям Канади без труду дати відповідь на це важливе питання. Рівночасно Централя КУК одержала запевнення з Оттави на письмі, що на запитниках головного цензусу 1981 р., крім матірньої мови, буде включене ще й питання про етнічне походження, що дасть можливість українцям Канади вповні уточнити свою ідентичність під час цього перепису населення.

Католицькі єпископи ЗСА закликають вірних цікавитись виборами і життям країни

Чікаґо, Ілл. — В четвер, 6-го травня ц. р., закінчилась тут 4-денна конференція католицьких єпископів Америки, в якій взяло участь понад 250 прелатів Церкви і спеціялістів різних ділянок життя, включно із шкільництвом, яке, як відомо, дуже занепадає в останніх роках. Конференція прийняла окрему резолюцію, в якій керівники Американської Католицької Церкви закликають вірних цікавитись президентськими виборами в 1976 році, студіювати проблеми і брати участь в голосуванні „згідно із своїм переконанням". Резолюція висловлює глибоке стурбування фактом, що багато вірних цієї Церкви вирішили не брати участи в демократичному процесі своєї країни і з апатією дивляться в майбутнє. Цей напрям, на думку приявних єпископів, шкідливий і з нього треба завернути, „якщо ми бажаємо, щоб наш уряд був урядом народу, урядом виборців".

Частиною місії Церкви, — говориться в резолюції — є позитивно впливати на політичний розвиток життя тому, що „соціяльна справедливість і пошанування людських прав у великій мірі залежить від справного функціонування уряду".

У Свято Матері

М. Матула

УКЛІН МАТЕРІ

Тобі! Тобі! О, наша Мати
У цей величний світлий день
На вівтар Твій, як слави шати,
Вінки сплітаємо з пісень.

Бо Ти несеш в святій покорі
Ненаге долю, свій тягар,
В Твоїй душі, в журбі і горі
Горить вогнем любови жар.

Це ж Ти в колисці рідну мову
Несеш крізь буряні віки,
І як дитину пестиш слово, —
Тобі пошана і квітки.

До краю рідного, любови
Ти бережеш святу горінь
Її вливаєш в теплім слові
В серцях прийдешніх поколінь.

О, наша Мати мила близька
Тобі шлемо уклін, любов
Твоя ж гаряча материнська
Струмить у наших жилах кров.

Графіка С. Караффи-Корбут.

ЛЕБЕДІ МАТЕРИНСТВА

Мріють крилами з туману лебеді рожеві,
Сиплють ночі у лимани зорі сургучеві.

Заглядає в шибу казка сивими очима,
Материнська добра ласка в неї за плечима.

Ой біжи, біжи, досадо, не вертай до хати,
Не пущу тебе колиску синову гойдати.

Припливайте до колиски, лебеді, як мрії,
Опустіться, тихі зорі, синові під вії.

Темряву тривожили криками півні,
Танцювали лебеді в хаті на стіні,

Лопотіли крилами і рожевим пір'ям,
Лоскотали марево золотим сузір'ям.

Виростеш ти, сину, вирушиш в дорогу,
Виростуть з тобою приспані тривоги.

У хмільні смеркання мавки чорноброві
Ждатимуть твоєї ніжності й любові.

Будуть тебе кликать у сади зелені
Хлопців чорночубих диво-наречені.

Можеш вибирати друзів і дружину,
Вибрати не можна тільки Батьківщину.

Можна вибрать друга і по духу брата,
Та не можна рідну матір вибирати.

За тобою завше будуть мандрувати
Очі материнські і білява хата.

І якщо впадеш ти на чужому полі,
Прийдуть з України верби і тополі,

Стануть над тобою, листям затріпочуть,
Тугою прощання душу залоскочуть.

Можна все на світі вибирати, сину,
Вибрати не можна тільки Батьківщину.

ВАСИЛЬ СИМОНЕНКО

Українські лікарі готуються до XI наукового з'їзду

Чікаґо (УЛТПА). — Вже від 1956-го року Українське Лікарське Т-во Північної Америки організує що два роки свої наукові з'їзди, яких відбулося досі десять. Ці з'їзди-конвенції, це чи не найважливіша ділянка діяльности УЛТПА та є реалізовані спільними силами Головної Управи Т-ва, та Управи Відділу, на терені якого з'їзд відбувається.

В ґенезу наукових з'їздів, які відбувалися раніше що два роки, а тепер вже кожного року, лягло багато факторів. Медична наука це одна з найбільше динамічних і проґресивних ділянок людського життя й знання. Це, що ще вчора було аксіомом, сьогодні може бути сумнівним, а вже завтра може видатися смішним забобоном. Добрий лікар ніколи не виходить зі школи, ніколи не перестає вчитися. З іншого боку, постійний професійний лікарський дошкіл — це самооборона медичної професії перед спробами деяких американських політичних кругів соціялізувати медицину як першу і чи не найважливішу ділянку державного життя.

Вільні, зорганізовані українські лікарі бажають продовжувати громадські традиції своїх світлих попередників, бажають плекати українську медицину в рідній мові, яка є нехтована і постійно деґрадована окупантом в Україні, бажають дати місце і плятформу виступу і попису для українського медичного доросту, на який дійсно можемо бути гордими. Не менше важливою є потреба особистих контактів і зв'язків, де в приємній культурній атмосфері відроджуються старі та родяться нові приязні так потрібні на

Д-р Ахіль Хрептовський голова УЛТПА

тлі атомізації еміґраційного життя.

УЛТПА перевело досі свої наукові з'їзди один в Клівленді, два в Чікаґо, два в Торонто, один в Детройті, один в Ню Йорку, один в Монтреалю, один у Філядельфії та один у Вашінґтоні. В усіх цих з'їздах взяли участь 1,480 лікарів, дентистів й фармацевтів. Зачитано 165 рефератів чи доповідей, переважно в українській мові. В бенкетах чи товариських зустрічах, що відбулися з цих нагод, взяли участь тисячі представників зорганізованого українського громадянства, що провели приємні години в товаристві господарів-лікарів і мали нагоду насолоджуватися добірною програмою чи то професійних чи аматорських мистецьких талантів.

Перший науковий з'їзд УЛТПА відбувся в червні 1956 року в Клівленді, Огайо.

По двадцяти роках знову Клівлендові припала честь гостити одинадцятий з'їзд УЛТПА, що відбудеться в днях від 29-го до 31-го травня 1976 року в Шератон-Клівленд готелі. Так Голов-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Занепадає політика детанту між ЗСА і СССР – твердять знавці

Лондон. — Міжнародний Інститут Стратегічних Студій у четвер, 6-го травня, оприлюднив свій звіт за 1975-ий рік, в якому твердить, що існують всі познаки, що дотеперішня політика детанту між ЗСА та СССР занепадає та може настати період гострого суперництва між цими світовими надпотугами. Інститут, який є приватною організацією і складається з науковців і спеціялістів із 60-ох держав, у своєму річному звіті про стан безпеки, оборони та контролі над збросиням в світі твердить, що хоча Москва та Вашінґтон продовжують говорити про потребу „міжнародного відпруження", то в дійсності мало зроблено в тому напрямі, натомість зростає все більше недовір'я між ними. Вмішування СССР в громадянську війну в Анголі було важливою причиною зросту цього недовір'я з боку ЗСА, а крім того, щойно в кінці минулого року обидві сторони дійсно зрозуміли, що кожна з них інакше інтерпретує політику детанту. На послаблення детанту мали вплив також події в Портуґалії, Італії та на Близькому Сході.

Міжнародний Інститут Стратегічних Студій також ствердив, що покищо існує мілітарний білянс між СССР і ЗСА, бо хоча Совєтський Союз має більше зброї та війська, то ЗСА мають кращу зброю та ліпше вишколених вояків. Однак, Інститут перестерігає, що цей балянс може скоро зникнути, якщо Москва продовжуватиме свою програму поліпшення якости зброї.

Кіссінджер з'ясовує плян допомоги

Найробі, Кенія. — Державний секретар Генрі Кіссінджер, промовляючи тут в четвер, 6-го травня, на Конференції Об'єднаних Націй для справ торговлі та розвитку, з'ясував делеґатам 150-ох країн скомплікований, але вичерпний плян щодо економічної співпраці між індустріяльними державами та недорозвиненими країнами т. зв. „третього світу". Він заявив, що якщо в світі має заіснувати більша економічна справедливість, то всі країни повинні „закинути гасла", а натомість присвятитися для розбудови ефективних економічних інституцій.

Кіссінджер запропонував створити Міжнародний Банк Ресурсів, який мав би один більйон долярів капіталу, та метою якого було б запевнити більш раціональне, систематичне та збалянсоване використання ресурсів у недорозвинених країнах. Капітал зложили б індустріяльні держави та країни-експортери нафти. Цей Міжнародний Банк виконував би також функцію посередника між економічно недорозвиненою країною та приватними інвесторами, і запевняв би, щоб ці інвестори придержувалися всіх міжнародних торговельних договорів, як також охороняв би приватних інвесторів від загрози націоналізації їхніх підприємств. Таким чином, Кіссінджер вказав, що цей плян співпраці між індустріяльними державами та країнами „третього світу" до великої міри базований на участі приватних підприємств.

„Ню Йорк Таймс" помістив український заклик в справі д-ра М. Штерна

Ню Йорк. — „Ню Йорк Таймс" у своєму виданні із середи, 5-го травня, помістив листа інж. Ігоря Кошмана, секретаря Відділу УККА повіту Морріс, Н. Дж., та активного члена Комітету Оборони Валентина Мороза, в якому автор обговорює справу д-ра Михайла Штерна з Вінниці, запротореного совєтськими властями до концтабору, та відношення д-ра Штерна до української мови, а рівнож відмову українців свідчити проти нього на совєтському суді. Подаємо повний переклад цього листа:

„Реферуючи судову розправу над д-ром Михайлом Штерном, жидівським лікарем, який від 1974-го року ув'язнений в таборі суворого режиму в СССР, західня преса не наголосила дуже зворушливої людської драми.

Століттями російські автократи сіяли ненависть між українським і жидівським народами. КҐБ сподівалося, що дуже легкою справою буде підшукати українського селянина, щоб свідчив проти жида. Але сталося „неочікуване": Не можна було знайти ні одного свідка, який погодився б оскаржити свого родинного лікаря. На жаль, диктатура не спроможна визнати особу невинною і тому КҐБ сфабрикувало „свідка" і засудило д-ра Штерна на ув'язнення на підставі несенітного закиду, що він вимусив від його пацієнтів „775 рублів, дві качки і три кошики яблук", і то протягом 24-річної лікарської практики.

У своєму „останньому слові", сказаному перед проголошенням вироку, д-р М. Штерн не думав про себе. Натомість він виголосив прощальну промову в українській мові, в такий спосіб дякуючи тим, які відмовилися поступити зрадливо супроти нього.

Д-р Штерн є фізично немічний і правдоподібно не переживе 8-річного ув'язнення, але світ поступово забуває про нього. Я закликаю американських лікарів і Американську Медичну Асоціяцію, щоб виступити на захист їхнього колеґи по професії та видатного гуманіста".

Совєти включили Сахарова до нововиданої енциклопедії

Москва. — Ройтер інформує, що ім'я Андрея Сахарова, якого московська преса вже кількаразово називала „зрадником батьківщини", було включене до Великої Совєтської Енциклопедії найновішого видання, викликаючи загальне здивування. Замітка про А. Сахарова в Енциклопедії, яка включає також фотографію, називає 54-річного академіка „провідним вченим" з ділянки фізики, помимо того, що ще кілька днів тому його обзивали „пропаґандистом імперіялізму в Совєтському Союзі" і „пропаґатором капіталістичної системи". „Мені відомо, — заявив А. Сахаров в телефонічній розмові з закордонними кореспондентами, — що за мою особу відбулись змагання і суперечки і я до останнього часу не знав чи дійсно вони зважуться помістити моє ім'я в Енциклопедії".

В замітці, яка охоплює 75 слів, говориться, що А. Сахаров це „совєтський фізик і академік, герой соціялістичної праці, який одержав найвище відзначення в роках 1953, 1956 і 1962". Як відомо Сахаров був відзначений за його наукову працю в ділянці атомової фізики, але цього Енциклопедія не згадує. Нічого, очевидно, не згадується про теперішню діяльність Сахарова, тільки в кінцевих рядках згадки говориться, що „в останніх кількох роках він відійшов від наукової праці". Як звітують кореспонденти, Андрей Сахаров вдоволений поміщенням його імени в Енциклопедії, кажучи: „виглядає, що вони формально не можуть тепер виключати академіків з енциклопедії", як це було раніше, коли Енциклопедія була свого роду барометром офіційного відношення до визначних осіб.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

ДЕНЬ МАТЕРІ В ПАРАФІЇ СВ. ВОЛОДИМИРА В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Святочний Комітет при українській православній катедрі св. Володимира влаштовує тут в неділю, 9-го травня ц. р. після Служби Божої о год. 1-й дня в церковній залі (160 Захід 82 вулиця), День Матері. В програмі виступлять: д-р Віталій Богданів святочне слово, Лариса Кукрицька-Лесняк і Володимир Лесняк, танцювальна школа Ніни Сулими і школа учнів фортепіяну проф. Лева Стругацького. Програмою керуватиме Віра Дорожинська.

СВЯЧЕНЕ ОСЕРЕДКУ СУМА В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — В неділю, 9-го травня ц. р. о год. 5-й по полудні тут у приміщенні церкви св. Миколая, 288 Схід 10 вулиця (ріг евеню „А"), відбудеться традиційне Великодне Свячене Осередку СУМА ім. ген. хор. Тараса Чупринки. В програмі свята: Микола Гайдич — відкриття, Корнель Василик — святочне слово, танцювальна група молодшого юнацтва під керівництвом пані Дарії Гензи, учні молодших кляс Школи Українознавства під керівництвом Богданни Сидор-Чарторийської, молоді бандуристи — Олесь Фурда і Дарка Лещук та інші.

ВИСТАВКА ПРАЦЬ РОМАНА МАРАЗА

Ню Йорк. — В суботу, 8-го травня ц. р. тут у приміщенні Українського Інституту Америки, 2 Схід 79 вулиця, матиме свою виставку мистець Роман Мараза (перший раз у Ню Йорку). Виставка буде відкрита від суботи 8-го травня до 31-го включно. Оглядати можна кожного дня крім понеділків від год. 2-6 вечором.

КОНЦЕРТ ВИЗНАЧНИХ УЧНІВ

Ню Йорк. — Заходами Українського Музичного Інституту Америки тут в неділю, 16-го травня ц. р. о год. 4-й по полудні з нагоди відзначування українською громадою Метропольітального Ню Йорку 200-річчя Американської Незалежности і 100-річчя українського поселення, відбудеться концерт визначних учнів. Виконавці: Надя Яворська, Елізабет Гофман, Борис Буняк, Лариса Гусак, Роберт Дурзо, Соня Шереґ, Марта Мачай, Таня Бабенко (кл. фортепіяну) і Лариса Муґун-Гурин (кл. сольоспіву). Концерт відбудеться в залі Літературно-Мистецького Клюбу, 149 2-га евеню.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

У Свято Матері

Американський та інші культурні народи світу, а з ними й українці на поселеннях, щороку в другу неділю травня, з особливим теплом і святковістю відзначують Свято Матірі. Вшановують в тому дні матерів відправами і молитвами в церквах, імпрезами в громадах, а найбільше в родинному гурті. В цей День підносять матерям китиці квітів, подарунки, обдаровують особливою увагою, а тих, що в могилах, згадують в молитвах. Приносять їм належне, бо хто ж як не матері впоюють дітям чесноти людей, гартують їхню силу і стійкість, вирощують майбутні таланти та, передаючи їм своє тепло, напувають їх людністю і приязню до інших.

Олесь Бердник, письменник в українській ССР і автор повісти „Мати", такими словами накреслює силюет матері: „Як зернятко невеличке, непомітне, породжує велетня, як жменя жита засіває лан, як атом несе космічну лявіну енергії, так ти — Мати, закривши обличчя та суть свою, даси синам силу і міць проходити тяжкі шляхи життя і відкривати двері Таємниці".

Незвичайно важко приходиться українській матері поза межами України серед різногранного етнічного оточення виховувати своїх дітей, унапрямлювати їхні характери, зберегти їх при своєму роді і народі. Проте, куди важча роля матері в Україні, в жахливих умовинах совєтського лихоліття, де вона хіба потайки може передавати дітям те, чого її колись навчила її мати чи бабуня. У матері вже давно силоміць відібрано право навчати дітей за її власним розумінням і бажанням, бо там виховання унапрямлюють людоненависницькі ідеологи Кремля.

Усе ж таки матері в Україні зуміли виростити покоління дочок і синів, які, керуючись твердим внутрішнім переконанням, спротивляються деспотії режиму. Через те багато з них карається по в'язницях, концтаборах далекого Сибіру, божевільнях, очікуючи справедливости і волі.

Тож у Свято Матері вшануймо виявами любови і пошани наших Матерів, тих, що живуть, і тих, що в могилах, та бодай думкою передаймо наш подив і привіт Матерям в Україні, бо на цей подив, любов і пошану вони найбільше заслуговують.

„Етнічна свідомість"

Цілоденна конференція в Білому Домі минулої середи на тему „етнічности і сусідства", з провідною ролею в ній гордого — як це він сам заявив — зі своєї української етнічности спеціяльного асистента президента Форда для етнічних справ д-ра Мирона Куропася, була наявним доказом нових великих можливостей і потреб для всіх етнічних груп американської мозаїки.

Про нові можливості для цих етнічних груп згадували всі, від президента Форда почавши, який вважає, що обличчя Америки цілком зміняється власне зростаючою свідомістю та постійно збільшуваною ролею поодиноких етнічних груп на міських, стейтових і на крайовому форумі. Докладний розгляд цієї справи, що має довести до „інституціоналізації", себто відповідного суспільно - державного оформлення тих груп та їхньої ролі в усіх галузях американського життя, є тепер одним з головних завдань американської внутрішньої політики, доказом чого може послужити створення ряду нових державних постів для цих справ та започатковані і продовжувані крайові і стейтові та міські конференції. Ці практичні акції і заходи відбуваються на тлі і на базі дбайливих студій, що існують тепер при багатьох університетах. Сміло можна твердити, що „етнічна свідомість" стала тепер одною з головних тем в американському житті і вона цілком певно розвиватиметься з великою користю для Америки.

Ці наявні нові можливості виразно ставлять нові вимоги для поодиноких етнічних груп. Нас, очевидно, цікавлять ці можливості насамперед у зв'язку з нашою українською групою.

Це не був припадок, що темою згаданої конференції в Білому Домі було „етнічність" і „сусідство". Власне зі свідомости цього „сусідства" виникають нові можливості і нові потреби української етнічної групи. Досі бо ми, тільки за деякими вийнятками в Чікаґо, Філядельфії, Клівленді, частинно в Ню Йорку та деяких інших містах, все ще становимо та живемо в нашому суто українському „ґетто" і з великою шкодою для нас самих і для Америки іґноруємо „сусідство" інших етнічних груп в політичному, культурному, економічному та інших відношеннях. І навіть у власному „ґетто" ми ще тільки дуже мало використовуємо американські можливості, зокрема в політичному та економічному відношеннях, а деяких ділянок ми ще навіть не заторкнули, хоча своїм потенціялом ми могли б відіграти в них дуже поважну, навіть ініціятивну ролю.

Очевидно, всіх проблем нам відразу ані не збагнути, ані не розв'язати. Важливе, щоб ми були свідомі та максимально скористали з поставленої тепер на порядок дня загально - американської „етнічної свідомости", яку тепер на найвищому рівні оформлює д-р Мирон Куропась.

Перервано переговори між ЗСА та СССР щодо обмеження атомової зброї

Женева. — У середу, 5-го травня, тут перервано переговори між представниками ЗСА та Совєтського Союзу щодо обмеження стратегічної атомової зброї. Переговори будуть відновлені на початку червня ц. р. Останя сесія переговорів розпочалася 28-го січня ц. р. і на ній обидві сторони старалися дійти до формального порозуміння щодо обмеження атомової зброї на підставі тентативного договору, підписаного президентом Джеральдом Фордом і генеральним секретарем КПСС Леонідом Брежнєвим у Владивостоці в 1974-му році. Тоді було рішено, що кожна сторона може мати 2,400 ракет і бомбовиків. Але виникла проблема щодо новорозбудованої зброї, бо наступили розбіжності відносно питання: яка зброя має підпадати цій верхній межі, а яка ні.

Любов Коленська

ІДЕАЛЬНА МАТИ І ГРОМАДЯНКА

Вечір, понеділок 3-го травня. У залі „Веселка" у Ля Пляза в Ню Йорку — 300 людей. Гомін, хвилювання, а в центрі уваги невелика жіноча постать, ґраціозної леді з промінним, життєрадісним поглядом. До сукні у неї пришпилена брошка з емблемою країни — вирізьбленим американським прапором та з орлом із розпростертими до лету крилами. Вона високо вгору підносить золоту медалю, на якій напис: „Перша Нагорода Барат". Цокають фотографічні апарати, затіснюється біля неї коло найближчих їй людей — дочок і синів. Вся родина тут, щоб разом з нею радіти її відзначенням. На залю вносять телеграфічні ґратуляції, вони від президента Форда, губернатора Ню Йорку Кері та від посадника Ню Йорку Біма.

Жінка, яку вшановують високі державні мужі — це 81-річна Ельоїз Баклі, матір 10-ро дітей, 50-ро внуків і 7-ох правнуків. І як пише Люсінда Френкс, кореспондентка „Ню Йорк Таймсу" у своїй статті „Велика Дама правих кіл, склала публіці поклин на 81-му році життя", її відзначено золотою медалею за те, що стала свого роду матріярхом консерватизму в Америці, зумівши збудувати живий центр тісно пов'язаного зі собою „племени" — родини Баклі, двох поколінь, які присвятилися ідеї, щоб зберегти і далі бути рушійною силою традиційних принципів правих кіл. Нагороду призначили їй найстарша в Ню Йорку школа — жіночий манастир „Святого Серця", який цього року обходить свої 175-ті роковини з дня заснования його св. Меделейн Софією Барат.

Ельоїз Баклі, з дому Стейнер, досьогодні не може забути свого дому в Новому Орлеані. Ще досі ввижаються їй плянтації бавовни і цукрової трощі, ще досі й. наче б то недавно, виразно звучать слова її батька: „Ельоїзо, ніколи не забудь про те, що людина повинна вірити в Бога, в свою країну, любити свою родину і . . . ніколи прилюдно не розпочинати суперечки". Слова батька глибоко вкарбувались у її душу й вона понесла їх зі собою у все своє життя, щоб пізніше вони, міцно вже вкорінені, стали їй дороговказом, непорушними принципами і основою вирощення тривалого духово зв'язку родини Баклі та їхнього невгасимого патріотизму.

Вийшовши заміж за Вілліяма Ф. Баклі, адвоката і власника нафтових підприємств в Тексасі, пізніше мільйонера, Ельоїз Баклі з усією родиною мусіла покинути Америку і виїхати до Европи, з цих причин, що її чоловік мав велетенські торговельні зв'язки з іншими підприємцями в Европі. Їй не тільки було жаль покидати свою країну, але в її душу закралася тривога, що її діти, перебуваючи довший час поза батьківщиною, можуть її призабути. І вона радила собі різними способами, зокрема видумуючи їм різні фантастичні оповідання. Одне з них було про те, що в комині їхнього дому спить Джордж Вашінґтон і як вони повернуться додому, вони його.. побачать. І діти, вслухуючись в її різні оповідання, бачили Америку вже не тільки як спогад, а як живу дійсність. І ніколи своєї батьківщини не забули, хоча довший час проживали поза її межами.

На це склались ще й інші причини. Ельоїз і її чоловік, сам ірляндець - католик, в якого зі самого початку були чітко накреслені принципи, якими і він сам все життя кермувався, старався передати їх своїм дітям, а зокрема почуття патріотизму. За словами Ельоїзи Баклі, її чоловік хотів виплекати в дітей „американські чесноти наполегливої праці, відповідальности, гордости, принципи, які повинні завжди бути перед усіма іншими". Фізично дітей в родині Баклі не карали, вистачало рішуче слово їхнього батька. „І ще досі діти мене не розчарували" — сказала Ельоїз Баклі репортерці.

І дійсно, родина Баклі, через усі роки і покоління, стояла плече о плече разом, а що важливіше ніколи їй і на думку не приходило відступити від ідеології батьків. Ще й досі кружляє анекдота, що „кузен Баклі ніколи не міг би одружитися з кузенкою з родини Баклі, бо вони надто... однакові".

Коли приглянутися життю дітей Ельоїзи Баклі, тоді стає очевидним, чому вони ніколи не розчарували своєї матері. Градуант Єйльського університету, видавець журналу „Нешенел Рів'ю" і коментатор консервативного напряму Вілліям Баклі, молодший, написав широко обговорювану пізніше книжку „Бог і людина в Єйлі", критикуючи ультра - лібералізм деяких членів факультету цього університету, а його сестра Патріша у своїй статті також полемізувала з університетом Вассар, що він надто посувається „вліво". Інші діти з цієї родини також послідовно тримаються цієї ж ідеологічної лінії. Прісцілла Баклі є ректором в „Нешенел Рів'ю", інші дочки, Керол Лерсі та Джейн Сміт, також працюють у цьому журналі. Джеймс Баклі — це сенатор від консервативної і республіканської партій в Ню Йорку, а Джон завідує їхнім велетенським підприємством, в якому всі члени родини мають рівний уділ. Навіть письменник Рейд Баклі, хоча в деяких зовнішніх життє-

(Закінчення на стор. 4-ій)

М. Бараболяк

МІЖНАРОДНИЙ ТЕРОРИЗМ

Виглядає, що війни, як засіб змінити міжнародні політичні конфіґурації, переводиться. Не тільки тому, що, як показується в останні десятиліття, ніхто нічого війною не „довоювався", і не тільки теж тому, що нині важко уявити собі війну, у яку не вмотались би великі потуги, а це загрожує знищенням земного ґльобу. Завдяки розвиткові технології і засобів комунікації, виринули в останні десятиліття нові форми конфронтації міжнародних сил, що виявились не менш небезпечними, але не менш успішними у досягненні успіхів. До тих нових форм воювання, стосованих головно революційними і визвольними рухами, треба врахувати партизанку й інші форми підривних акцій. Успіхи Тіта, Кастра, а особливо В'єтконгів, показують, що ті форми воювання можуть мати перевагу навіть над найкраще вивінуваними і зорганізованими збройними силами. Американські конґресмени, що відвідували недавно Китай, показували фільми, як у Китаї тренується нині у підготові до воєнного діла, правдоподібно у формі партизанки, дітей у віці 8 до 12-го року життя. Останні ж події у Ливані доказують, що партизанка може мати успіхи і в великоміському довкіллі, не конечно, як досі вважалось, тільки в джунґлях, горах або пустелі. Та в останніх роках висунувся на перше місце ще більш рафінований, досі на більшу скалю у міжнародних стосунках непрактикований, засіб воювання — міжнародний терор.

Терор, як засіб воювання, не був вирощений революційними визвольними рухами. Але ці рухи починають щораз то більше користуватися тим засобом для досягнення своїх завдань. Міжнародний терор — це дуже зручний засіб воювання: він не вимагає більших сил чи запілля, як партизанка; невеличка група рішених на все войовників може досягти в певних умовах більших успіхів, ніж навіть ужиття найсильнішої зброї.

Покищо міжнародний терористичний рух не виявив свого повного потенціялу; покищо зростають тільки побоювання перед його можливостями. Міжнародний терор проявився досі у таких негрізних формах, як захоплювання літаків, вибухи бомб на летовищах, схоплювання дипломатів, підкладання вибухових матеріялів у державних будинках або будівлях великих корпорацій, головно міжнародного засягу тощо. Ці акти окреслюють переважно як звичайні злочини, форми бандитизму. Але ж рідко трактується міжнародних терористів, як звичайних злочинців, коли їх поведінка показує, що їх метою не є вбивати, хоч результатом їх учинків є звичайно вбивства, і то найчастіше людей непричасних до справи, за яку борються терористи, як це, напр., мало місце в нападі на летовищі Льод в Ізраїлі, де згинули невинні пілґрими до св. Землі з Південної Америки. Хоч терористи не мають статусу військовополонених, вони знаходять азиль, коли і не піддержку, в державах, які співчувають їх ідеям.

Метою міжнародних терористів, подібно як метою пропаґанди, є не атакувати фронтально мілітарні сили держави, а досягти суспільство політичного противника, здезорганізувати і стероризувати те суспільство, спричинити паніку і страх, щоб тим чином спаралізувати державний апарат ворога і його тим робом знищити. Коли мета не йде аж так далеко, то принаймні вони намагаються підважити авторитет і ефективність влади в очах власного суспільства, а через те ослабити її й примусити до уступок. Терористичні акти мають звичайно назовні познаки безумного, безсенсовного, іраціонального насильства, але, виключивши акції психопатів, бо й такі трапляються, терористичні дії, стосовані у міжнародному контексті для досягнення політичних завдань, є звичайно дуже прецизно калькульовані і розраховані на викликання бажаної політичної реакції. Терористи розраховують особливо на заінтересування їх діями засобів комунікацій, особливо телевізійних станцій. Вони змагають до того, щоб завжди було якнайбільш свідків їхніх актів, чи то безпосередніх, чи на екранах світу. Тим намагають вони з'єднати співчуття одних для їх діла, або нагнати страху другим. Такі акти, то завжди першоклясна „новинка" і знаменитий засіб здраматизувати справу в очах світової опінії, а нині з нею конечно всякому рахуватись. Без телевізорів — акти терору не процвітали б. Хто знав, наприклад, про акції Анґольського визвольного руху проти колоніяльного португальського уряду, які кривавилися від 1962 року? Або хто знав, чи знає про наші визвольні жертви? А атака палестинських терористів на ізраїльських змагунів у Мюнхені, на летовище Льод, на міністрів ОПЕК-у чи подібні акти, хоч були засуджені міжнародною спільнотою з уваги на неповинні жертви непричасних людей, здраматизували безсумніву палестинське питання, якого успіх виявився хоч би у запрошенні, відповідального за багато терористичних актів палестинців, їх лідера Арафата, на сесію Об'єднаних Націй, де він з'явився, терорист, з наганом при поясі. Так то міжнародний тероризм став своєрідним засобом воювання і впливу на уклад міжнародних стосунків, воювання без армії, припасів, запілля, на території цілого світу, а не на території ворога або власній, як звичайно у війні. Той засіб виявився дуже небезпечним, бо ніколи не знаєш, де, коли і за яку справу ворог може заатакувати.

На терені Об'єднаних Націй визнано небезпеку збоку того нового засобу воювання, для всіх „мирних" народів, і були намагання встановити заходи і засоби поборювання міжнародного тероризму. Але подібно, як досі не досягнуть погодження щодо міжнародного визначення поняття „акту аґресії", так і не найдено формули для здефініювання „актів терору" і визнання тих актів міжнародним злочином, що за його карають усі держави світу. Більшість членів міжнародної спільноти вагається засудити міжнародний тероризм, доки користуються ним всякі революційні і визвольні рухи, а ті рухи мають усе чиюсь піддержку. З уваги на потребу забезпечення безпеки комерційного летунства конвенціями в Токіо 1963 р., Газі 1970 і Монтреалі 1971 — встановлено заходи боротьби з захоплюванням літаків, як теж подібна співдія існує для охорони дипломатів, але те і все. Найбільше міжнародних труднощів в зв'язку з тероризмом виринуло досі на тлі дій ірляндських терористів у Великій Британії, грецьких ЕОКА на Кипрі, еритрейських в Етіопії. Але чи не найбільш клопітливими є акції палестинських терористів.

У літературі міжнародних справ тероризм став предметом особливої уваги і студій не тому, що дотеперішні прояви того способу воювання є надто загрозливі, але виринають побоювання, що ця форма революційних рухів може стати ще небезпечнішою для існуючих режимів засобом досягнення революційних цілей у недалекому майбутньому. Відкриваються можливості для невеличких груп терористів досягти перемогу над дуже сильним противником без такого проливу крови, як у війнах, вживаючи модерні засоби нищення і такі ж засоби комунікації. Не легко бо нині терористам прийти, наприклад, до посідання джетів і такої зброї, як німецькі протитанкові засоби, совєтські SA-7, які може обслуговувати одна людина, а які, застосовані скоординовано і наполегливо, можуть спаралізувати і сильного противника. У зв'язку з конечністю передачі суверенітету над смугою Панамського каналу, говориться нині про те, що коли б американський уряд не договорився щодо уживання того каналу на нових приємливих для Панами

(Закінчення на стор. 3-ій)

З НАШИХ БУДНІВ

Проблема старости

На передодні з'їзду старших віком союзовців у листопаді минулого року я бачив малу Ксеню і мав з нею цікаву розмову на тему старости й молодости.

— Вуйку Івасю, — спитала вона, — чи ти вибираєшся на з'їзд старих людей?

— Чи ти думаєш, що я вже стара людина? — відповів я питанням на питання.

Ксеня придивилась мені увижно і хитнула головкою:

— Так, вуйку Івасю, ти вже старий, бо ти — сивий.

— Сиве волосся не мусить бути ознакою старости, — кажу. — Наш славний мистець, пан Гніздовський, посивів, коли ще ходив до гімназії. А твоя мама, пригадую, заложила собі раз на голову сиву перуку... Чи від цього вона постарілась?

— О, ні! — рішуче заперечила Ксеня. — Моя мама дуже молода і... і дуже гарна!

Далі мене зацікавило, звідки така мала особа знає про з'їзд наших сеньйорів на Союзівці? Та невже вона читала в „Свободі" всі статті пана інженера Куропася, як також різні редакційні заклики й оголошення?

На це питання Ксеня відповіла просто:

— Я чула, що мамин дід збирається їхати на Союзівку і вже ходив до дентиста направляти зуби. А татів дід — не хоче їхати.

— Чому не хоче?

— Татів дід сказав: „Чи варто їхати аж на Союзівку, щоб там побачити таке старе о... о... опудало як мамин дід? Як татів дід захоче зустрітися з маминим, то може його побачити в „Самопомочі', або в неділю під церквою".

В цьому місці мала особа просто застрелила мене неочікуваним питанням:

— Вуйку Івасю, чи татів дід є сексі?..

— Ксеню! — кажу, — звідки тобі щось таке прийшло до голови?

— Бо татів дід сказав: „Якби пан Квас запросив на Союзівку гарних дівчат, таких, як „Соловейки" чи „Жайворонки", тоді татів дід радо поїхав би, щоб подивитись на красу природи". То я думаю, що татів дід є сексі, коли любить дивитися на гарних дівчат.

— Знаєш, Ксеню — я „викрутився сіном", — ти спитай краще про це свою маму.

— Я вже питала.

— І що мама відповіла?

— „Постій собі, Ксеню, в куточку".

Ікер

American Revolution Bicentennial 1776-1976

ПРОЦЕС СУСПІЛЬНОГО ВИХОВАННЯ АМЕРИКАНЦІВ:

ШКОЛА І ГРОМАДА

Ніл Геррис

Від самого початку американці взагалі цінили освіту, бо вона приносила виразно практичні користі. Ще за колоніяльних часів прихильники освіти настоювали, щоб вона була спрямовувана на корисні цілі.

Пуританські провідники в Массачусетс (першій колонії в Новому Світі, що видала закони про публічну освітню систему) прирівнювали неграмотну людину до паршивої вівці, яка може заразити ціле стадо. Адже освічені люди спроможні успішніше опиратися спокусам „старого зводника" Сатани. Наприклад, Гарвардський Університет був заснований в 1636 р. з метою постійно давати громаді освічених священиків, людей, на яких можна надіятися, що вони будуть протидіяти моральному занепадові життя, віддаленого від цивілізації.

Проте, поза Новою Англією публічна освіта не зробила значного поступу до 19 стол. Навіть в Новій Англії багато шкіл утримувалося радше з приватних оплат, аніж з урядової допомоги. Такий стан існував тому, що шкільництво ще не стало рівнозначним з вихованням. Родина та ремісниче навчання задовольняли багато виховних потреб у час, коли майже всі колоністи працювали як хлібороби, що не вимагало формальної освіти.

Американська революція принесла нові напрямні так у шкільництві, як і в релігійних громадах. Багато американців, а серед них Джефферсон і Ноа Вебстер домагалися більшої урядової допомоги для шкільництва. Одною з причин цих заходів було дати можливість здібним і чесним людям дістатися в ряди керівної кляси в державі. Освітня схема Джефферсона, яка створювала складну систему від дошкілля до високої освіти, не була підтримана в Коммонвелті Вірджінія, бо там здавалося, що зв'язані з нею видатки завеликі.

Добрі публічні школи коштують багато, і брак грошей на протязі довшого часу створював для них непереборну перешкоду. Реформатори шкільної системи у своїх стараннях за державну допомогу для освіти відкликувалися так на побоювання, як і на сподівання неохочих платників податків. Горас Манн, що став секретарем першої шкільної ради Массачусетс в 1837 р. (на цьому пості він перебував понад десять років), твердив, що успішна освіта була б найкращою запорукою суспільного ладу, а також особистого вдоволення.

В 1830-их роках він писав, що державні установи збільшують спокуси і прискорюють жадобу щось мати. Він твердив: „Ми не можемо посилювати імпульсивних гонів без того, щоб ми підкріплювали порядкуючі сили". І тому обов'язкове відвідування школи разом із системою вишколення учителів під наглядом держави виглядало конечним, щоб злагіднити небезпечні пориви американських виборців.

ПОЩО ШКОЛИ?

Подібно, як і родину, школи як установи можна оправдати тим, що вони допомагають амбітній молоді достосуватися до конкуренційного економічного ладу та навчають їх опиратися небажаним, але поширеним суспільним звичаям. Освітні реформатори на словах хиталися то в одну, то в другу сторону. З одного боку, шляхом освіти можна було здобути вмілості, що забезпечували економічну незалежність. Вони твердили, що приватне майно, суспільний стаж, емоційна дозрілість залежать від солідної бази знання мови, літератури, логіки і математики. З другого ж боку, вони вважали, що освіта буде стояти на перешкоді викривленим ідеям в економічній, політичній та релігійній ділянках, що й постійною загрозою демократичного суспільства.

В цьому розумінні виховання було спрямоване не лише на сприйняття культури, але також на критичне ставлення до неї. Цілком певно, що засвоєні вмілості мали загальне застосування так у книговеденні, як і в книгозбірні, але при цьому можна твердити, що ці вмілості мали також глибші вартості. Молоді американці, побачивши і сприйнявши найкращі здобутки людського розуму, стануть домагатися вищих стандартів від своїх політиків, поетів, філософів, архітектів.

ЯКІ НЕДОСТАЧІ В ШКОЛАХ?

Не зважаючи на це, наприкінці 19 стол. здавалося, що публічна освіта мало сприяє так критичному відношенню, як і пристосувальному наставленню до суспільства. Майже зникли виховні функції, колись здійснювані родиною чи ремісничим цехом, а школи їх не перейняли. Прогресивні педагоги, як Джон Дьюї, Дж. Стенли Голл чи Франсис Паркер скидали вину за невдачу на сліпу прив'язаність до перестарілих формальних метод. Школи, переповнені, часто негігієнічні, з учителями, що не переходили поза методу вивчення напам'ять і рецитування, не підготовляли дітей до життя в світі, що їх очікував — індустрії і великого міста.

Школи переривали тривалість індивідуального життєвого циклу, хоч у свій час вони допомагали переходові від однієї стадії до другої. Шкільна праця видавалася молодим учням штучною і незрозумілою. Вона не підготовляла їх до майбутніх обов'язків. Реформатори твердили, що школа не може бути ані місцем утечі, ані притулком, зате вона повинна відтворювати в мініятюрі зовнішній світ, застосовуючи звичайні предмети і досвід та підкреслюючи суспільні вмілості, що можуть допомогти достосуватися до фабрики, міського середовища, до мови людей та до інших суспільних груп, що стало звичайним явищем в 20-му столітті.

Пкликуючися на спостереження сучасних психологів, реформатори засуджували авторитарну систему, якій не повинно бути місця так у шкільній клясі, як і в політиці. Шкільна програма, скерована на потреби дитини, означала пошанування індивідуальности дитини та заохочувала її до рішень, що випливають з власного розсудку та досвіду. Не формувало добрих громадян те виховання, яке безкритично обороняло авторитет учителя. Для громадянської формації була менш важлива певна кількість знання від суспільно корисних наставлень та напрямних.

(Продовження буде)

В Кенії розпочалися наради ОН в справі світової торгівлі

Найробі, Кенія. — У середу, 5-го травня, тут розпочалася Конференція Об'єднаних Націй для справ торгівлі та розвитку, в якій беруть участь представники 150-ох держав. Це вже четверта з і на ній мають бути обговорені торговельні зв'язки економічно недорозвинених країн з індустріяльними державами.

Під час першого дня нарад в Найробі представники 150 країн заслухали промов президента Кенії, Джомо Кенніяти, та генерального секретаря ОН, Курта Вальдгайма, які твердили, що хоча такі конференції вже відбувалися раніше, то далі існує велика різниця між багатими індустріяльними країнами та бідними і економічно недорозвиненими державами. Президент Кенніята заявив, що мир і світова безпека неможливі, поки існують такі великі різниці.

УКРАЇНСЬКІ ВИСТАВКИ ТА ВИСТУПИ НА МІЖНАЦІОНАЛЬНОМУ ЯРМАРКОВІ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ МАЛИ ВЕЛИКИЙ УСПІХ

Філядельфія (ІАС) В днях 23 по 25 квітня ц. р. відбувся тут дуже успішний Міжнаціональний Ярмарок. В трьох днях цей армарод, в якому взяло участь понад 400 етнічних груп, відвідало понад 50.000 глядачів. Українська виставка народного мистецтва з показом писання писанок, український станок продажу виробів народного мистецтва та продаж українських печив і харчів втішався надзвичайною популярністю. В офіційних колах Центру Націинальних Служб (установа, що влаштувала ярмарок) та в офіційних колах міської аґенції „Філядельфія 76" панує переконання, що українці „вкрали показ" — затьмарили всіх інших.

Українські виставки на Міжнародному ярмарку у Філядельфії

Одинока українська група мала три мистецькі танцювальні виступи. В п'ятницю, 23-го квітня вечером, гуцульський танцювальний ансамбль „Черемош" під мистецьким керівництвом Д. Сороханюка своїм мистецьким танком, гарними гуцульськими строями та оригінальною гуцульською музикою братів Гаврилюків чарував чисельно зібрану публіку. Знову ж в суботу, 24-го квітня вечером, танцювальний ансамбль СУМА під мистецьким керівництвом М. Бойчука бравурним гопаком та прекрасно виконаним (10-річним А. Музикою) чумаком викликав довгі, невмовкаючі оплески. Після цього виступу цілі натовпи відвідувачів „облягали" українські виставки та стоянку продажу українських печив і харчів. В неділю, 25-го квітня пополудневий виступ танцювального ансамблю „Волошки" під мистецьким керівництвом Зої Корсун був безконкуренційним. Мистецьке виконання, строї та ґрація виконаних танків висунули цей ансамбль в неділю на перше місце поміж численними етнічними танцювальними ансамблями.

Усі наші три ансамблі заслуговують на признання громади, бо і в танкових виступах і в парадах національностей вони брали участь зовсім безкорисно, без жадної винагороди.

Виставка народного мистецтва, прикрашена великою мапою України, на якій були розмальовані писанки численних областей України та показ писання писанок, який виконувала пані М. Мазур, були великою атракцією ярмарку, на протязі всіх трьох днів їх дослівно „облягали" відвідувачі. Мистецьку виставку народного мистецтва зорганізували пані інж. С. Пушкар (мистецький керівник виставки) і пані М. Мазур та Леся Борецька.

Біля станку виставки був приміщений станок продажу виробів народного мистецтва, в якому можна було купити писанки, вишивки, кераміку та різьблені предмети. Усі наші вироби втішались великим попитом і значну кількість зразків нашого мистецтва найшло собі дорогу в руки американської публіки. Цим станком завідувала пані М. Ганусей (керівник продажу).

В дижурах при виставкових станках брали участь: В. Повзанюк, голова організаційної комісії Громадського Комітету 200-річчя ЗСА та 100-річчя українського поселення в Америці, і п.п. Т. Івасів, М. Бесага, Г. Тимків, інж. Р. Кравців та Р. Беднарський. Допомагали пані: Н Даниленко, Х. Їжак, І. Мельник, Х. Сеник, Л. Коженьовська та інші.

Харчовий станок був обсаджений Відділами СУА: 10-ий (голова: О. Гайдучок), 20-ий (гол.: Я. Лободич), 41-ий (гол.: М. Гелььо), 43-ий (І. Мамчин), 52-ий (гол. С. Вовчак), 88-ий (гол. І. Товт), 112-ий (гол. Н. Квашинська).

Крім цього, Окружна Рада СУА (гол. інж. Л. Дяченко) теж приготовила харчі та напитки на продаж.

Як в харчовому, так і в мистецькому і в станку продажу ще багато інших пань допомагали ,бо час відвідин був дуже довгий і тривав від 9-ої ранку по 10-ту годину вечора.

Нашим виставкам життя додали спеціяльно виконані для цієї цілі великі ґабльоти та касети зі штучного шкла.

Спеціяльно на ярмарок видані памфлети про українське народне мистецтво розійшлись в багатьох тисячах примірників. Видана програмова книжечка (24 сторінки) Міжнаціональним Ярмарковим Комітетом на заголовній сторінці була прикрашена українською вишивкою.

Цьогорічною участю в ярмаркові українці добре прислужилися для піднесення українського імени у Філядельфії і тим самим дали добрий почин у підготові ґрунту для українських імпрез, виставок та фестивалів літом цього року у Філядельфії. Голова Громадського Комітету д-р Іван Скальчук одержав багато ґратуляцій від службовиків „Філядельфія 76" під час відвідин аґенції в кілька днів після ярмарку.

ЮВІЛЕЙНИЙ КОНЦЕРТ ХОРУ „ДУМКА"

Ню Йорк. — У неділю, 23-го травня, о год. 8-ма вечером тут в Тавн Голл при 123 Захід 43-тя вулиця, відбудеться Ювілейний Концерт хору „Думка" в Ню Йорку з нагоди 25-річчя його існування. У концерті, який присвячений 200-річчю Американської Незалежности та 100-річчю Українського Поселення в ЗСА, візьмуть участь мішаний і чоловічий хори „Думки", солісти хору, всі філії „Молодої Думки" та бас-баритон Андрій Добрянський, соліст Метрополітальної опери в Ню Йорку. Диригент — Семен Комірний. Квитки можна набувати в крамницях „Арка", „Еко" та при касі.

УКРАЇНСЬКІ ЛІКАРІ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

на Управа УЛТПА, як також дуже справний й рухливий Відділ Огайо доложили й дальше докладають багато заходів для успішного переведення цієї імпрези.

Члени УЛТПА вже одержали перший Конвенційний Бюлетень з потрібними інформаціями. Одинадцятий Науковий З'їзд збігається з ювілейними святкуваннями 200-річчя Америки й 100-річчя Українського Поселення в цій країні, тому матимемо спеціяльно святковий характер.

Як доповідачі чи модератори в панелях братимуть участь 26 лікарів. Більшість з них — це спеціялісти, що займають чільні наукові позиції в найкращих медичних школах Америки й Канади. Участь в цьому з'їзді запевнить учасникам 12 кредитів, потрібних і признаних для УЛТПА Американською Медичною Асоціяцією. Розвагова частина з'їзду складається з бенкету з мистецькою програмою і балю в суботу, 29-го травня, як теж товариської зустрічі з вечерою і забавою в неділю, 30 травня.

Українські вільні лікарі будуть відбувати свій черговий науковий з'їзд в близькім духовім зв'язку з колеґами-друзями в Україні, що в найбільше невідрадних обставинах захищають національний характер української медицини, а часто з наражінням своєї волі, здоров'я а то й життя борються за найслушніші права українського народу, як це робив в'язень Дніпропетровської „психушки" наш славний колеґа д-р Микола Плахотнюк.

Головна Управа УЛТПА, за підписом голови д-ра Ахіля Хрептовського та референта преси й інформації д-ра Мирослава Харкевича запрошує усіх членів і симпатиків УЛТПА взяти масову участь в XI Науковому З'їзді в Клівленді та в цей спосіб засвідчити живучість своєї організації.

Президент плянує зміни у правиборчій кампанії

Вашінґтон. — Програвши чотири правибори підряд, — в Тексасі, Індіяні, Алабамі, та Джорджії — в користь свого суперника Роналда Ріґена, президент Джералд Форд рішив перевести зміни у своїй передвиборчій кампанії. Заявляючи перший раз, що „передвиборча кампанія буде трудною", Президент у середу, 5-го травня, не подав подробиць щодо запляннованих ним змін, але заявив, що ці зміни запевнять, що він одержить номінацію на Крайовій конвенції Республіканської партії. Деякі з дорадників Білого Дому натякнули, що Президент не братиме участи в публічних дискусіях, на яких мусів відповідати на різні запити, бо в таких випадках він завжди опинявся „в дефензиві", та що відтепер він частіше підкреслюватиме те, що Ріґен не має жадних виглядів виграти вибори проти демократичного кандидата і що Ріґена погляди „небезпечно реакційні". Після останніх поразок у правиборах президент Форд має 296 запевнених делеґатів на Крайову конвенцію, а Ріґен — 348. У четвер, 6-го травня, Р. Ріґен висловив надію, що на Крайовій конвенції він здобуде номінацію за першим голосуванням.

МІЖНАРОДНИЙ ТЕРОРИЗМ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

умовах, диверсанти можуть унеможливити його вживання, і ледве чи які американські сили зуміли б забезпечити плавбу каналом.

Найбільшою загрозою з боку терористів уважається можливість, що вони у нинішніх умовах можуть легко досягти посідання невеликої кількости атомової енергії, змайструвати примітивні атомові стрільна, а коли й не те, то, заволодівши відпадками атомової продукції, що нині ще легше, загрозити готовістю затруїти постачання води, поживи, чи в інший спосіб спричинити замішання і паніку ,якої ніякий уряд не зуміє опанувати. Такі акції можуть бути теж організовані органами однієї держави проти другої, і це може бути більш небезпечною агресією, чим дійсна війна.

Міжнародний тероризм може стати особливо небезпечним і тому, що появляються міжнародні групи, які можуть іти на послуги різним цілям і які з уваги на їх мобільність і законспірованість дуже важко розконспірувати, скоординувати і їм протидіяти. Наприклад, у нападі на летовище Льоди в Ізраїлі брали участь крім арабів японці, подібно як різношерстим був склад терористичної групи, що схопила міністрів ОПЕК-у.

До якої міри успішною й загрозливою може стати та діяльність? Важко передбачити. Треба одначе сказати, що потенціял поширення міжнародного тероризму на послугах революційних рухів величезний. Особливо легко разити такими операціями демократичні системи, що є проти такого тероризму майже безборонними. Щоб охоронитись від тероризму, ці режими мусіли б хіба прийняти системи поліційної держави для кращої безпеки і оборони. Більш імунізовані проти терористичних акцій є тоталітарні режими. На всякий випадок тероризм є предметом щораз то більшої уваги міжнародних чинників.

Війни — це примари для людства, нуклеарна війна викінчила б людство ,але тероризм може стати не менш грізним привидом. Терор воює страхом. А страх перед утаєним ворогом, який може вдарити в кожний, кожний час, у кожному місці, у кожних обставинах, різними засобами, від яких нема оборони, то насправді не абияк небезпечний засіб, — бо ламає волю і відпорність людини і суспільства.

Виставка Едварда, Юрія й Яреми Козаків у Детройті

Спільна виставка останніх малярських надбань Едварда, Юрія й Яреми Козаків, це одна з тих рідких подій в мистецькому житті української громади, що дозволяє намилуватися красою і освіжити спогади про рідний край.

У своєму слові, перед відкриттям виставки, Едвард Козак заявив, що під оглядом тематичним немає багато нового в його картинах. Причина в тому, що його візії завжди оперті на мотивах зачерпнутих з української історії, побуту і з народних пісень. Сцени з життя українського села у нього не із-за поверховного знання, а оперті на власних глибоких переживаннях і досвіді. Його спогади живі й невичерпні. Їх у нього ціла бібліотека. В рамах однієї картини захований цілий світ українського села, з його атмосферою й настроєм. А тому, що це вже минувшина, вона овіяна романтикою сповненою теплам і любови. Джерелом його мистецтва було колись життя, сьогодні лише спомини. Проте, які вони свіжі, які незабутні. Козак не став ніколи духовим еміґрантом. Іґноруючи цілковито теперішню хвилю, він дальше інтимно зв'язаний з рідною землею. Неповторність його мистецтва основується не тільки на своєрідному рисунку, кольорових зіставленнях, сценах з українського села, відданих переважно з доброзичливою пересадою, ілюстраціях народних пісень і подіях з української історії, але й на вмінні наситити ці теми таким теплом і любов'ю, що глядач просто не може опертися щирості й насназі того почуття, і улягає їхньому чарові.

Якщо сьогодні Козак тішиться такою популярністю, то це перш усього доказ його таланту, а подруге, що в цей конкретний час, задля специфічних причин, ми потребуємо цього роду мистецтво. В цьому випадку причиною є наша туга за рідним краєм з його барвистим і багатим побутом і минулим.

Варіянти подібних тем при огляданні нової виставки викликують поверховне враження чогось вже баченого й знайомого. Це враження основане також на характері й специфічності його рисунку. В історії світового малярства це явище відоме. Мунх має цілий ряд версій однієї теми. Малювання того самого сюжету в різні пори дня, при різному освітленню також часто стрічається. Уважному глядачеві легко однак запримітити певні відмінності оперті чи то на нових кольористичних сполуках, чи на свіжому трактуванні сюжету. На підставі баченого, на цій виставці можна ствердити що Козак тепер „в білому періоді". Застосування цієї „некраски" в більшій мірі при сильних контрастових красках спотужнює драматичність, при пастелевих навіває спокій і лагідність. Ясне, що не забув він за Довбуша на чорному коні з палаючим запіллям і леґінів що при ватрі гуляють аркана. Однак ця виставка доказує що білою краскою Козак зумів осягнути. Його спосіб стилізування деяких персонажів відбирає їм фіґуративну конкретність, одначе надає їм символічне значення. У масових сценах задержаний композиційний лад. Козак плекає також, рідко у нас практиковане мистецтво мозаїки. В тих творах теж йому притаманні теми і кольори. Хоча матеріял не дозволяє на сміливість руху, яку знаходимо в картинах все ж вони повні життя.

Юрій Козак — в першій мірі маляр ікон. Оперті сильно на візантійських взорах, вони однак не суворі й переповнені містикою. Більш інтимні й делікатні вони виказують зм'якшення ліній в їхньому рисунку, їх тло виповнене архітектурними мотивами. Вони не є лише чистими символами віри, в зближених постатях Богородиці й дитяти пробиваються почування. Йому вдається огорнути їх патиною, що викликає враження старої роботи. Світські теми повні суспільного змісту, як занечищення довкілля, психологія політика, віддані дуже реалістично. Індивідуальний портрет у формі чотирьох варіянтів однієї голови, з ніжними настроєвими змінами доповняє цей жанр.

Індивідуальна виставка Яреми Козака відбулася минулого року в Ню Йорку і була широко обговорена на сторінках „Свободи". Процес мистецького зростання, помітний в його нових працях, дає запоруку дальшого розвитку його мистецьких здібностей.

Виставка відбулася від 9-11-го квітня, в ґалерії Еко, з ініціятиви Культурно-Громадського Клюбу.

Володимир Варан

ІДЕАЛЬНА МАТИ...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

вих проявах ніби неконсервативних поглядів — всеціло їх дотримується.

Ельоїз Баклі з гордістю і залюбки розповідає про патріотичні подвиги своїх дітей ще з тих часів, коли вони проживали в Европі. Її син Вілліям завжди під час футбольної гри носив зі собою американський прапор. Раз він захворів і не брав участи в грі, але своє „надробив": Він пішов до будинку, і, стягнувши звідтіля англійський прапор, повісив там американський.

В її дочки Патріші була приятелька - англійка, яка, в бажанні докучити Патріші, сказала: Я піду об заклад з тобою, що коли ти повернешся до Америки, там індіяни оскальпують твою голову! „Патріша, обурившись, вдарила її і крикнула: „Ніколи більше не поважся щось подібного сказати про мою країну!"

Тепер Ельоїз Баклі постійно живе в своїй посілості в Шароні, Конн., хіба що часами відвідує свою родину чи приятелів в Ню Йорку чи Кемдені. Вона сказала кореспондентці: „Виїхавши до Европи, ми відчували неймовірну тугу за Америкою, так, що я знову ніколи не хотіла б більше її залишати. Думаю, що вже більше доказів не треба, бо всі хіба знають, що родина Баклі любить Америку".

Коли Вілліяма запрошено схарактеризувати його матір, він відповів з незвичайним оживленням: „Вона — ідеальна! І взагалі, у нашій родині існує вічне стремління до досконалости і вишліфовування наших рис характеру".

Тиждень перед Днем Матері, Ельоїзі Баклі вручено золоту медалю, визнавши її, як ідеал матері і громадянки.

А скільки в українському народі скромних, безіменних матерів, що виховали своїх дітей у найчистішу духову кришталь, навчили їх найглибших християнських чеснот, впоювали любов до свого народу, віддаючи свого останнього сина, коли заходила потреба боронити свою батьківщину.

Навряд, чи є в світі більш ідеальні й більш прикладні матері, як многострадальні матері-українки.

Театр-Студія Молоді у Філядельфії заповідає сценічний дебют

Філядельфія (І. Голдиш) — У Філядельфії, як знаємо, діє „Театр у П'ятницю", який від початку свого існування залюбки анґажував молодих інтеліґентних людей із акторськими здібностями.

Рік тому при цьому театрі постала Театральна Студія Молоді, яка під режисурою Володимира Шашаровського підготовила цікаву п'єсу за старогрецьким мітом п. н. „Електра", яку усучаснив відомий театральний діяч Ярослав Климовський.

У нову версію „Електри" введено багато патріотичних моментів, тож дістала вона актуальне звучання і стала наскрізь виховною театральною п'єсою. Враховуючи технічний персонал в „Електрі" бере участь біля 30 студенток і студентів, не згадуючи трьох ролей, що їх виконують професійні актори. Навіть асистент режисера і це молодий професіоналіст, сценограф (в одній особі), архітект Роман О. Швед.

Прапрем'єра цієї цікавої п'єси відбудеться 15 травня, о год. 7.30 вечора в театральній залі Ля Саль Коледжу, ріг Олней і 20 вулиці у Філядельфії.

Театральна Студія Молоді у Філядельфії поставила собі за завдання не тільки піти слідами драматичних студій молоді в Ню Йорку і Чікаґо, але також стати з ними до театрального змагу. Цей змаг відбуватиметься, очевидно, в іншому пляні, бо ж філядельфійці не думають копіювати Чікаґа і стати музично-вокально-балетним ансамблем, але свою діяльність виявляти у суто драматичному напрямі. Ідеться про змаг квалітативного характеру, а це вже амбітний замір.

На кожний спосіб наша ґромада матиме змогу побачити і переконатися наскільки нашій філядельфійській Студії Молоді вдалося зробити цей сценічний старт.

Бостонські українці – для Фонду ім. І. Багряного

Вечір, про який тут буде мова, має свою історію. Ще влітку минулого року голова УРДП проф. Михайло Воскобійник виступав на оселі ОДУМ у ЗСА з доповіддю про фундацію ім. Івана Багряного. Ту доповідь чули там і деякі бостонці, а серед них і вся родина Дияків.

Отож тоді ще, повертаючись додому до Бостону, Лариса Діяк поставила собі за ціль запросити проф. М. Воскобійника до Бостону, щоб він і тут виголосив таку надхненну і сповнену ентузіязму доповідь, щоб при тій нагоді зібрати якусь суму на Фундацію ім. І. Багряного.

Нарешті, нагода така трапилася. Професор М. Воскобійник тим легше погодився прибути до Бостону саме тепер тому, що тут у цю пору перебуває, працюючи над академічним проєктом в Українському Гарварді, головний редактор „Нових днів" проф. Дм. Кислиця, який охоче підтримав ініціятиву подружжя Діяків — Володимира і Лариси — і зі свого боку погодився зробити доповідь про літературну творчість Івана Багряного.

І заходами ініціятивної групи на чолі з Ларисою Діяк в Бостоні відбувся літературно-мистецький вечір, присвячений Фундації ім. І. Багряного. Було це 2О-го березня ц. р.

Залю при українській православній церкві св. Андрія дбайливо прибрано й оздоблено. Круглі столи накрито білими скатертями, на кожному столі були живі розкішні квіти, а сцену прикрашував великий портрет Івана Багряного, що його спеціяльно з нагоди цього вечора намалював маляр-студент Андрій Дяк.

Відрадно було, що на вечір прибула й наша молодь, члени місцевого відділу УККА, група студентів-докторантів і професорів з Українського Гарварду.

Програмою вечора керував відомий сеньйор Андрій О. Баранник, який познайомив присутніх з програмою вечора і представив обох доповідачів.

Першою була доповідь проф. Д. Кислиці про літературну творчість І. Багряного. Доповідач подав живий образ Багряного як поета, письменника, публіциста та політика, назвавши його великою і водночас дуже скромною людиною —милою і чарівною. У доповіді було чимало особистих спогадів про І. Багряного як людину і письменника, що зробило доповідь цікавішою для слухачів, які відповідно винагороджували доповідача.

Про завдання і пляни Фундації Івана Багряного говорив проф. Михайло Воскобійник. По його доповіді було досить багато запитів і схвальних висловів із побажаннями успіхів у створенні потрібного видавничого фонду. Ще поки відповідав проф. М. Воскобійник на запити, дівчата і молодиці частували присутніх перекускою з чаєм.

Лариса Діяк розповіла, що спонукало її улаштувати цей вечір, і звернулася із закликом до учасників вечора скласти пожертви на видавничу Фундацію ім. Івана Багряного, а від себе і свого чоловіка Володимира відразу внесла на Фундацію 1ОО дол.

На підставі дотеперішніх відомостей про наслідки збірки в Бостоні (збірка продовжується) оголошено, що зібрано понад 800 дол. Як на невелику групу приятелів і шанувальників Івана Багряного у нашому місті — це був справжній успіх.

Завершено програму вечора концертом, у якому взяли участь співаки-солісти: Євген Мороз, Лариса Діяк, тріо в складі Ліди Головатої, Лариси Діяк та Лесі Струж. Підготував до співу і диригував на сцені Микола Калиниченко про фортепіянному супроводі Мирослава Вінтонова. Деклямували: Марія Кайко, Антоніна Міцкевич

Г. Р.

НОВА УПРАВА ВІДДІЛУ УККА В КАРТЕРЕТІ

Картерет. — Загальні Збори місцевого Відділу УККА відбулися 7-го березня 1976 року в приявності 20 членів представників Організацій і установ. Зборами проводила Президія в складі. Голова інж. В. Янів, секретар І. Рачинський. Після звітів і дискусії та уділення абсолюторії уступаючій Управі, обрано нову Управу в такому складі: Голова — інж. В. Янів, заступник голови — А. Гедеш, секретар — І. Рачинський і секретар анг. — П. Прокопяк, скарбник — І. Кушнір, Організаційний референт — І. Глущик, Культурно - освітній референт — О. Якубович. Контрольна комісія: В. Матлаґа, В. Казьо, Я. Турко і І. Васічко.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ

УНСоюзу!

Увага! Увага!

Проситься заінтересовану особу зголоситися в книгарському відділі при „Свободі", відібрати другий том "Western Ukraine", закуплену в днях 3-4 квітня 1976 р. на базарі в Укр. Нар. Домі в Джерзі Сіті, Н. Дж.

•

Due to an oversight, someone at the Jersey City Ukrainian Bicentennial Festival last Sat. & Sunday, April 3 & 4, mistakenly purchased one volume of "Western Ukraine" for $13.00, instead of two volumes for the same price. Please contact the Svoboda Bookstore, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J.; tel.: (201) 451-2200, in order to pick up the second book.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

КАЗИМИР ІВАНКІВ, член УНС Відд. 8 Т-ва Подільська Січ в Йонкерсі, Н. Й., помер 2 грудня 1975 р. на 75 р. ж. Нар. в Західній Україні і став членом УНСоюзу 1946 р. Полишив у смутку дружину Марію, доньку Розалію, сестру Марію та брата Ілію в Україні. Похорон відбувся 4-го грудня 1975 р. на цвинтарі св. Йосифа в Йонкерсі, Н. Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Марія Кульчицька, секр.

ҐРАМЯК АННА, членка УНС Відділ ч. 387 Т-ва Любов в Віллемантик, померла 29 серпня 1975 р. на 49-му році життя. Народилася в селі Лесятичі, повіт Стрий. Стала членкою УНСоюзу в 1968 році. Полишила в смутку сина Михайла, невістку Марію, сестру Марту, брата Івана, 2 внуків Михайла і Аррона. Похорон відбувся 2-го вересня 1975 р. на цвинтарі св. Йосифа в Віндгам, Конн.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар Відділу

ПИЛИПІВ РОЗАЛІЯ, членка УНС Відділ ч. 379, померла 11 грудня 1975 р. на 79-му році життя. Покійна народилась в Україні. Стала членкою УНСоюзу в 1934 році. Полишила в смутку дочок Оліяну, Гелену і Розу і внуків Дениса, Василя. Похорон відбувся 15-го грудня 1975 р. на цвинтарі св. Николая в Чікаґо, Ілл.

Вічна Їй Пам'ять!

Михайло Семків, секр. Від.